

jouw rechten
jouw leven

'T ZITEMZO

INHOUD

Recht op anders zijn	5
Recht op bescherming als vluchteling	8
Recht op bescherming tegen kinderarbeid	10
Recht op een naam, nationaliteit en identiteit.....	12
Recht op gezondheidszorg	17
Recht op informatie	22
Recht op ontspanning en vrije tijd	24
Recht op privacy.....	27
Recht op wonen, voeding en kleding	30
Recht als dader van een misdrijf.....	32
Recht op bescherming tegen geweld	34
Recht op een eigen mening	37
Recht op onderwijs.....	40
Recht op zorg, opvoeding en familie	44
Hier kan je terecht	47

Na WOII, in 1948, keurden de Verenigde Naties (VN) de Universele Verklaring van de Rechten van de Mens goed. Deze Verklaring geldt voor alle mensen op aarde. Dat leidde in 1959 tot de Verklaring van de Rechten van het Kind: een oproep aan alle landen ter wereld om aandacht te hebben voor de rechten van minderjarigen. In 1989 keurde de VN het Internationaal Verdrag inzake de Rechten van het Kind goed, het "Kinderrechtenverdrag".

RECHT OP ONDERWIJS

Onderwijs moet zorgen voor het ontplooiën van je persoonlijkheid, talenten en mogelijkheden (art 29). De school moet jou met respect behandelen (art 28).

WAT ZEGT HET KINDERRECHTENVERDRAG?

Je recht op onderwijs betekent dat de overheid ervoor moet zorgen dat minstens het lager onderwijs gratis en verplicht is. Ook begeleiding bij je school-, studie- en beroepskeuze is een taak van de overheid.

Straffen op school mogen je waardigheid niet aantasten. Een straf mag dus niet uitermate streng zijn. Vernederingen of geweld kunnen niet.

De lessen moeten je kansen geven om je persoonlijkheid, vaardigheden en mogelijkheden zoveel mogelijk te ontwikkelen, geestelijk en lichamelijk.

HOE ZIT DAT BIJ ONS?

In België zijn alle kinderen vanaf 6 jaar leerplichtig. Van 5 tot 18 jaar hebben je ouders de plicht om je te laten leren. Vanaf 16 jaar – of 15 als je dan de eerste graad van het secundair onderwijs achter de rug hebt – mag je ook deeltijds leren. Leerplicht is geen schoolplicht: er zijn ook kinderen die thuis onderwijs krijgen.

Het M-decreet werd op 12 maart 2014 goedgekeurd door het Vlaamse parlement. Vanaf 1 september 2023 werd dit vervangen door het Leersteundecreet. Scholen worden verplicht om meer aandacht te besteden voor leerlingen met specifieke onderwijsbehoeften. Daardoor zouden meer leerlingen toegang hebben tot het reguliere onderwijs. Doel is ook om in het onderwijs elke vorm van achterstelling of discriminatie tegen te gaan.

“DANKZIJ MIJN LAPTOP KAN IK VOLGEN”

WAT MAG JE VERWACHTEN?

Ben je een leerling met een beperking of heb je extra aandacht nodig? Dit zijn je mogelijkheden:

- Je kan buitengewoon onderwijs volgen. Dat is op jouw maat ingericht. Je krijgt ondersteuning door specialisten.
- Kies je voor een gewone school? Vraag of je geïntegreerd onderwijs kan volgen. Dan krijg je extra hulp.
- Elke school moet ‘redelijke aanpassingen’ doen. Leerkrachten geven je bijvoorbeeld meer tijd bij toetsen. Of alle lessen gaan bijvoorbeeld door in hetzelfde lokaal op de gelijkvloers omdat je in een rolstoel zit. Of je mag tijdens de sport op school vaker pauze nemen omdat je zware astma hebt. Je kan altijd terecht bij het Centrum voor Leerlingenbegeleiding (CLB) voor meer info hierover. www.onderwijs.vlaanderen.be/clb

Jef, 16

“Ik heb dyslexie en heb problemen met lezen en schrijven. Vorig jaar ging het niet goed met mij. De nieuwe leerkracht Frans deed moeilijk. Ze dacht dat ik mijn best niet deed. ‘Als je je goed concentreert, lukt het wel om zonder fouten te schrijven’, zei ze. Maar dat is echt heel moeilijk voor mij. De leerkrachten Nederlands en Engels begrepen mij wel. Mijn ouders hebben met de directie, de leerlingenbegeleider en de leerkracht afgesproken dat ik mijn laptop mag gebruiken, met spellingscontrole. Nu kan ik opnieuw volgen in de les.”

"NEEN TEGEN MIJN B-ATTEST!"

"Ik had problemen met wiskunde. Ik volgde bijles en tegen het eind van het jaar ging het al beter. Op alle andere vakken was ik de beste van de klas. Jammer genoeg slaagde ik er niet met de laatste examens niet in om mijn jaartotaal voor wiskunde te fixen. Resultaat? Een B-attest: ik moet van school én richting veranderen. Dat kan toch niet? Ik wil absoluut in deze richting blijven en ben dol op deze school en mijn vrienden! Mijn ouders en ik gaan protest aantekenen. Ik hoop, als ik mag blijven, dat ze me daarvoor op school niet scheef gaan bekijken."

Michiel, 15

WAT MAG JE VERWACHTEN?

- Vanaf schooljaar 2014-2015 zijn er strikte regels over tuchtprocedures zoals tijdelijke en definitieve uitsluitingen.
- Krijg je aan het eind van het jaar een B- of C-attest, dan moet de school dit schriftelijk toelichten. Je kan je attest ook betwisten.
- Alle regels die op je school gelden, moeten in het schoolreglement staan. Check wat je rechten zijn. De school mag bijvoorbeeld niet zomaar je rapport achterhouden als de rekeningen niet betaald zijn.

Meer weten? www.rechtenopschool.be; www.tzitemzo.be

De brochure "Straffe school" van het Kinderrechtencommissariaat al gelezen? www.kinderrechten.be

“ZWARE DRUG- GEBRUIKER, IK?”

“Op het einde van vorig schooljaar riepen de school en het internaat mij op het matje. Enkele leerlingen hadden verteld dat ik drugs gebruik. Dat klopt ook, maar het gebeurt maar af en toe, in het weekend, en nooit op school of op internaat. Er volgde een gesprek met zware beschuldigingen en verwijten. Mijn boekentas werd doorzocht, zonder resultaat. Enkele dagen later moesten mijn ouders bij

de schooldirectie komen. Uitsluiting dreigde, tenzij ik vrijwillig de school zou verlaten. Mijn ouders kregen te horen dat ik verklaringen had afgelegd. Dat gebeurde wél onder zware druk, waarbij ik ook vertelde hoe het precies zat. We lieten een medisch onderzoek uitvoeren. Dat bevestigde dat ik al een maand niet gebruikt had. De school en het internaat schilderen mij zonder enig bewijs af als een zwa-

re druggebruiker. Ik zorgde nooit voor problemen op school of op internaat. Beide directies hebben mij overdreven zwaar aangepakt. Ik volg een bakkersopleiding. Het is niet evident om een andere school te vinden. Er zijn alleen scholen op grote afstand van onze woonplaats en alle internaten zijn ondertussen volzet.”

Jarne, 16

WAT MAG JE VERWACHTEN?

Heb je problemen op school of thuis, voel je je niet goed in je vel?

- Je kan altijd terecht bij het CLB. Dat is het Centrum voor leerlingenbegeleiding. Kunnen de medewerkers je daar niet verder helpen, dan brengen zij jou in contact met de juiste personen. De adressen vind je op www.onderwijs.vlaanderen.be/clb
- Spijbelen kan jou in problemen brengen. Elke halve dag dat je onwettig afwezig bent, wordt gezien als problematisch. Bij vijf halve dagen is de school verplicht het CLB in te schakelen.

Je hebt het recht om je eigen cultuur en godsdienst te beleven en om je eigen taal te spreken als je tot een minderheid behoort (art 30).

“Mijn moedertaal is Arabisch en op mijn school zijn er veel Arabische leerlingen. Wij mogen geen Arabisch praten in de lessen of op de speelplaats. Tijdens de lessen, dat snap ik... maar in de gang of op de speelplaats? Word je betrapt, dan krijg je een sanctie. Is dit correct van de school? Mogen leerlingen hun moedertaal niet spreken op de speelplaats?”

Said, 15

“MOEDERTAAL SPEELTAAL?”

WAT MAG JE VERWACHTEN?

- Taalgebruik op de speelplaats? Je school legt zelf de regels vast. Er zijn grote verschillen en veel discussies. Sommige specialisten zeggen dat ‘thuis taal’ toelaten op school leerlingen taalvaardiger maakt.
- Het nieuwe onderwijsdecreet laat toe dat maximum 20% van de niet-taalvakken, zoals economie of informatica bijvoorbeeld, in het Engels, Frans of Duits worden gegeven. Meer en meer Vlaamse scholen testen het gebruiken van meerdere talen uit.
- Tip: maak dit onderwerp bespreekbaar via de leerlingen- of schoolraad.